

Branżowy Bilans Kapitału Ludzkiego II

Branża żywności wysokiej jakości

Wyniki I edycji badań

Informacje o projekcie

Nazwa projektu:

Branżowy Bilans Kapitału Ludzkiego II
Branża żywności wysokiej jakości

Cel badania:

Zwiększenie wiedzy na temat obecnego
i przyszłego zapotrzebowania na
kompetencje w branży żywności
wysokiej jakości

Terminy realizacji:

I edycja badań:

2 listopada 2020 r. - 12 lipca 2021 r.

w tym badania ilościowe:

31 maja - 12 lipca 2021 r.

Informacje o branży

Branża żywności wysokiej jakości
9 podsektorów produkcji artykułów spożywczych:

Przetwarzanie
i konserwowanie mięsa oraz
produkcja wyrobów z mięsa

Przetwarzanie
i konserwowanie ryb,
skorupiaków i mięczaków

Wytwarzanie wyrobów
mleczarskich

Produkcja olejów i tłuszczów
pochodzenia roślinnego
i zwierzęcego

Przetwarzanie i konserwowanie
owoców i warzyw

Wytwarzanie produktów
przemiału zbóż, skrobi
i wyrobów skrobiowych

Produkcja wyrobów
piekarskich i mącznych

Produkcja pozostałych
artykułów spożywczych

Produkcja gotowych pasz
i karmy dla zwierząt

Branża to:

11,9 tys. przedsiębiorstw
336,2 tys. pracowników
(dane ZUS z 2020 r.
bez samozatrudnionych)

Wpływ pandemii na branżę

86% firm branży żywności doświadczyło skutków pandemii COVID-19

- » **ponad połowa** - negatywnych skutków
- » **8%** - pozytywnych skutków
- » **23%** - ani negatywnych ani pozytywnych

Pandemia częściej wpływa na sytuację mikrofirm i małych firm niż na sytuację większych firm

---

Najczęstsze konsekwencje pandemii dla firm:

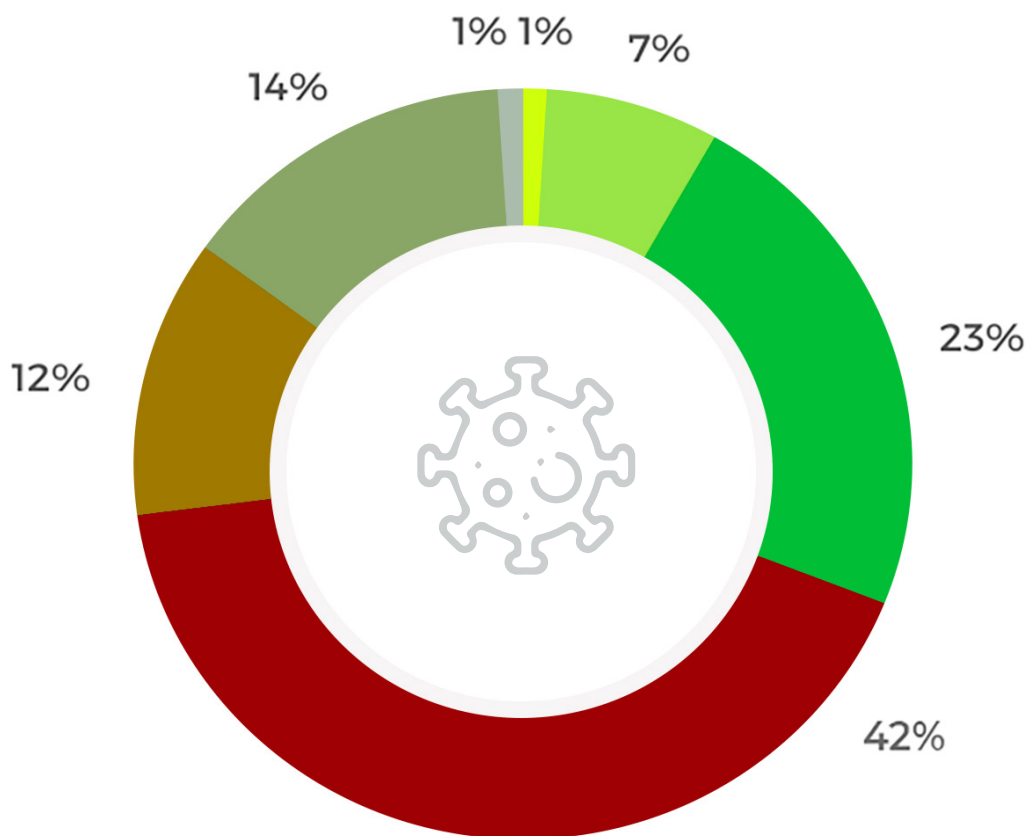
- » konieczność dostosowania procedur do szczególnych wymogów bezpieczeństwa i higieny związanych z COVID-19 (**65%**)
  - » zmniejszenie liczby klientów i znaczny spadek zamówień (**56%**)
  - » wstrzymanie lub ograniczenie ważnych inwestycji (**54%**)
-

Spośród firm, które doświadczyły skutków pandemii:

- » **9%** wprowadziło sprzedaż przez Internet
- » **10%** usprawniło sprzedaż przez Internet
- » **9%** zdecydowało się na poszerzenie oferty

Jak pandemia COVID-19 wpłynęła na działalność firm?

Źródło:

Opracowanie własne na podstawie BBKL II HQF pracodawcy – I edycja 2021 (n = 807).

Główne procesy biznesowe i stanowiska

Cztery główne procesy biznesowe i 11 kluczowych stanowisk w branży żywności wysokiej jakości

Główne procesy biznesowe:	Kluczowe stanowiska:
Zarządzanie jakością	<ul style="list-style-type: none"> » Pełnomocnik systemu jakości, kierownik zespołu ds. jakości » Specjalista ds. jakości » Kontroler jakości
Zakupy – zaopatrzenie, w połączeniu z procesami Logistyki (w kontekście pozyskiwania oraz dostarczania surowców)	<ul style="list-style-type: none"> » Kupiec (zakup surowca)/ zaopatrzeniowiec w zakresie surowca » Logistyk/specjalista ds. logistyki i planowania
Rozwój nowych produktów (R&D)	<ul style="list-style-type: none"> » Specjalista ds. rozwoju produktów » Manager ds. nowych produktów
Produkcja	<ul style="list-style-type: none"> » Lider zespołu produkcyjnego/ superwizor/brygadzysta » Kierownik utrzymania ruchu » Technolog procesu/inżynier procesu » Automatyk

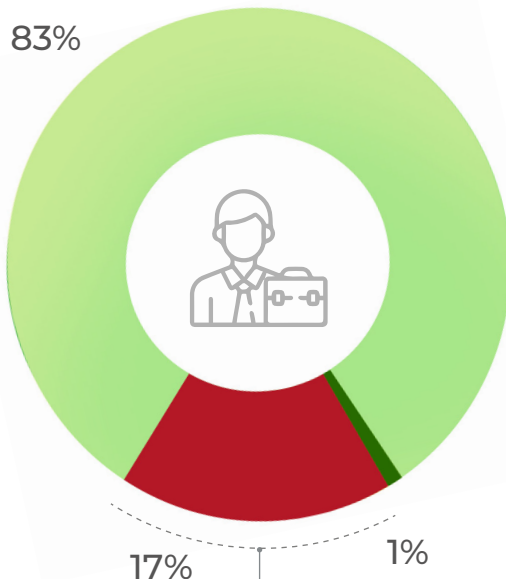
Zatrudnienie w branży

- » W ciągu ostatnich 12 miesięcy zatrudnienie w branży było stabilne: $\frac{3}{4}$ firm, niezależnie od podsektora, utrzymało w czerwcu 2021 r. poziom zatrudnienia na poziomie z czerwca 2020 r. Zatrudnienie spadło w 15% firm, a wzrosło w 8%.
- » Największe zmiany w poziomie zatrudnienia – zarówno wzrosty (22%), jak i spadki (20%) – miały miejsce w średnich i dużych firmach.
- » 95% pracowników w branży zatrudnionych jest w oparciu o umowę o pracę.

Zapotrzebowanie na pracowników w branży

- » Od czerwca 2020 r. do czerwca 2021 r. co ok. szósta firma z branży żywności wysokiej jakości poszukiwała nowych osób do pracy
- » 52% z nich doświadczyło problemów w rekrutacji pracowników

Poszukiwanie pracowników w ostatnich 12 miesiącach – pracodawcy

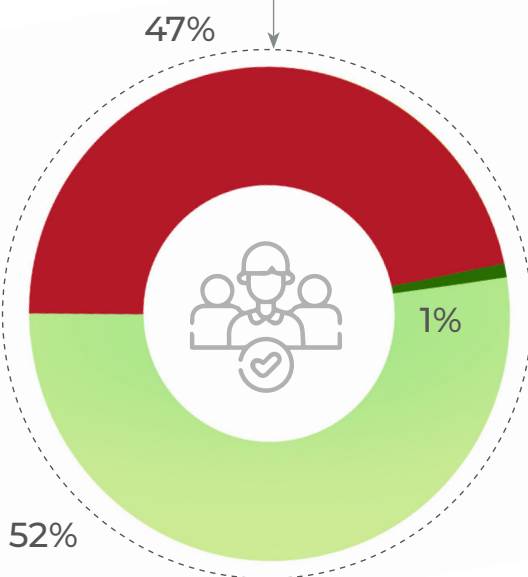
83% Nie poszukiwano

17% Poszukiwano

1% Nie wiem

Źródło:

Opracowanie własne na podstawie BBKL II HQF pracodawcy – I edycja 2021 (n = 807).

Pracodawcy, którzy mieli bądź nie, problem ze znalezieniem pracowników w ciągu ostatnich 12 miesięcy (%)

52% Mieli problemy

47% Nie mieli problemów

1% Nie wiem

Źródło:

Opracowanie własne na podstawie BBKL II HQF pracodawcy – I edycja 2021. Na pytanie odpowiadali pracodawcy, którzy poszukiwali pracowników (n = 145).

Pracownicy najczęściej poszukiwani w branży

Najczęściej poszukiwani pracownicy reprezentują tradycyjne zawody:

piekarz
(21%)

cukiernik
(20%)

masarz
(13%)

Pracowników poszukiwano także na stanowiska:

magazynier
(11%)

pracownik
produkcji
(9%)

52% firm miało trudności ze znalezieniem pracowników. Powody trudności w znalezieniu pracowników wskazywane przez te firmy:

- » 77% - małe zainteresowaniem kandydatów ofertą
- » 35% - nieodpowiadające oczekiwaniom kandydatów warunki zatrudnienia
- » 30% - kandydaci nie spełniali oczekiwań stawianych przez pracodawców

---

Zadowolenie pracowników z miejsca pracy

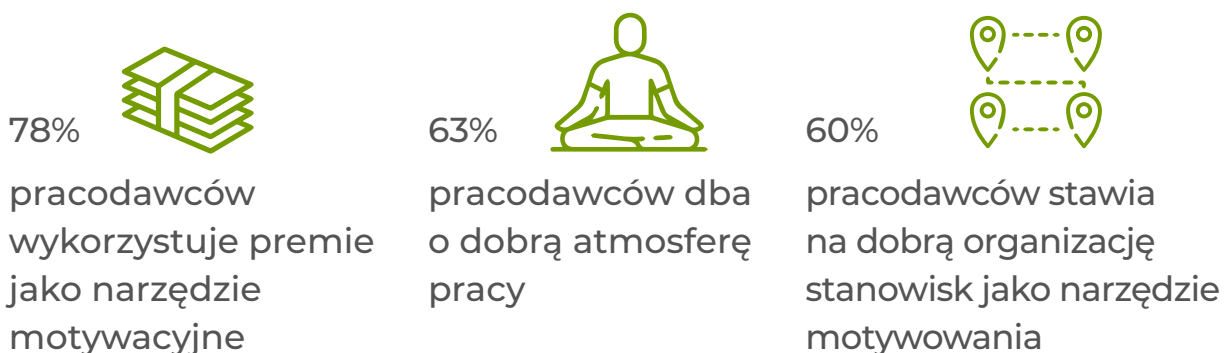

- » 95% pracowników jest zadowolonych ze swojej pracy
- » 97% pracowników na kluczowych stanowiskach nie zamierza w najbliższym roku zmieniać miejsca pracy

Sposoby motywowania pracowników

Pracodawcy nie wykorzystują w pełni szerszego wachlarza działań motywacyjnych

Brakuje:

- » angażowania pracowników w podejmowanie decyzji
- » wspierania wymiany wiedzy
- » informacji zwrotnych w zakresie wykonywanych zadań

Podnoszenie kompetencji kadr

Zdaniem niemal $\frac{3}{4}$ pracodawców umiejętności pracowników są w pełni zadowalające i nie ma potrzeby ich doskonalenia

70% firm korzysta z przynajmniej jednej metody rozwoju pracowników:

- » 40% korzysta z instruktaży jako metody rozwoju pracowników
- » 30% wykorzystuje bezpośrednią obserwację pracy innego pracownika – *job shadowing*
- » 29% proponuje kursy i szkolenia wewnętrzne
- » 25% stosuje rotację na stanowiskach pracy

Ocena działań rozwojowych przez pracowników

Ponad 80% pracowników ocenia oferowane przez pracodawców sposoby rozwoju zawodowego jako wystarczające. Jednocześnie:

- » 58% pracowników nie uczestniczyło w ciągu roku w żadnej formie szkoleń i kursów
- » 64% pracowników nie korzystało z aktywności rozwojowych w miejscu pracy

Bilans kompetencji

Ocena niedopasowania kompetencyjnego

- » **Kompetencje zrównoważone**
– kompetencje relatywnie ważniejsze dla pracodawców i jednocześnie wyżej oceniane przez pracowników
- » **Kompetencje nadwyżkowe**
– kompetencje relatywnie mniej ważne dla pracodawców przy wyższej samoocenie pracowników
- » **Kompetencje niedoboru**
– kompetencje relatywnie ważniejsze dla pracodawców przy niższej samoocenie pracowników
- » **Kompetencje wystarczające**
– kompetencje relatywnie mniej ważne dla pracodawców przy niższej samoocenie pracowników

49% kompetencji w branży jest zrównoważonych

22% stanowią kompetencje wystarczające

18% to kompetencje niedoboru

10% kompetencji w branży jest nadwyżkowych

Na wszystkich stanowiskach w branży przeważają **kompetencje zrównoważone**

Najwięcej **kompetencji zrównoważonych** mają stanowiska:

kupca

lidera zespołu
produkcyjnego

Najwięcej **kompetencji niedoboru** występuje na stanowiskach:

kontrolera
jakości

specjalisty ds. rozwoju
produktów

Najwięcej **kompetencji nadwyżkowych** posiadają kontrolerzy jakości

Najwięcej **kompetencji wystarczających** występuje na stanowisku managera ds. nowych produktów

Luka kompetencyjna

- kompetencje relatywnie ważniejsze dla pracodawców i jednocześnie trudne do pozyskania

39% kompetencji relatywnie ważniejszych dla pracodawców jest trudnych do pozyskania

Największa **luka kompetencyjna** występuje na stanowiskach:

specjalisty
ds. rozwoju
produktów

lidera zespołu
produkcyjnego

Logistik/specjalista ds. logistyki i planowania to jedyne stanowisko, które nie ma luki kompetencyjnej.

Trendy i wyzwania dla firm

Indywidualizacja i zmienność potrzeb klientów

Wyzwania:

- » monitorowanie i szybkie reagowanie na potrzeby klientów
- » wprowadzanie innowacji technologicznych w produkcji i nowych produktów
- » skuteczne dotarcie do klientów z informacjami o nowych produktach
- » rozwój działów R&D i/lub współpraca z zewnętrznymi podmiotami w celu zwiększenia innowacyjności

Automatyzacja i robotyzacja produkcji

Wyzwania:

- » znaczne zwiększenie inwestycji w rozwój i/lub rozbudowę linii technologicznych
- » wprowadzenie zmian w całym przedsiębiorstwie – wdrożenia nowych technologii, narzędzi i metod pracy
- » znaczne zmiany kadrowe: zwolnienia grup pracowników produkcji i zatrudnienie osób o nowych specjalizacjach

E-handel

Wyzwania:

- » brak świadomości wśród pracodawców nieuchronności zdalnej sprzedaży żywności
- » wdrożenie nowego modelu sprzedaży i narzędzi pracy

Lokalność i sezonowość produkcji żywności

Wyzwania:

- » budowanie marek produktowych przez lokalnych producentów
- » promowanie produktów poprzez różne kanały komunikacji z klientami
- » współpraca, tworzenie sieci w ramach lokalnych środowisk
- » rozwój kompetencji związanych z zarządzaniem firmą (szacowanie potencjału biznesowego produkcji) oraz kompetencji w zakresie sprzedaży i marketingu

Zrównoważony rozwój

Wyzwania:

- » konieczność dostosowania procesów w firmach - m.in. zarządzania energią, opakowaniami, odpadami, relacjami z dostawcami
- » budowanie kultury odpowiedzialności za środowisko wśród wszystkich pracowników
- » poprawa komunikacji firm w zakresie zrównoważonego rozwoju i CSR

Zmniejszające się zainteresowanie młodych pracą w branży żywności

Wyzwania:

- » zmiana wizerunku branży
- » pokazywanie wartości pracy z żywnością (zawodów rzemieślniczych)
- » posługiwanie się językiem korzyści młodego pokolenia w kierowanej dla nich ofercie pracy
- » stwarzanie okazji rozwojowych dla młodych pracowników

Stanowiska i kompetencje, na które wzrośnie zapotrzebowanie w perspektywie 3-5 lat

Związane z nowymi produktami:

specjaliści ds. innowacji

projektanci linii technologicznych

specjaliści i menadżerowie ds. rozwoju produktów

planiści produkcji

prawnicy znający prawo żywnościowe

kupcy surowca

Związane z nowymi technologiami:

automatycy

pracownicy produkcji z umiejętnościami pracy z nowoczesnymi urządzeniami

osoby z kompetencjami programowania maszyn, urządzeń i linii produkcyjnych

elektromechanicy

specjaliści ds. IT

specjaliści ds. optymalizacji procesów

analitycy danych

Związane z cyfryzacją i e-handlem:

specjaliści
i menadżerowie
e-commerce

specjaliści
ds. logistyki

specjaliści ds. social
media i SEM

ekspersi ds. zarządzania
procesami customer
experience

programiści

Związane ze zrównoważonym rozwojem:

specjaliści ds. opakowań

specjaliści
ds. optymalizacji
procesów

specjaliści
ds. recydingu

specjaliści ds. CSR

menadżerowie
ds. zrównoważonego
rozwoju

Pełne omówienie
wyników badań
znajduje się w Raporcie:

**Branżowy Bilans Kapitału
Ludzkiego II
Branża żywności wysokiej jakości**

Raport z I edycji badań:

 [Unikatowy w skali Polski i Europy monitoring
zapotrzebowania na kompetencje na rynku
pracy - PARP - Centrum Rozwoju MŚP](#)